

Міністерство охорони здоров'я України
Полтавський державний медичний
університет

Кафедра філософії та суспільних наук

МІЖНАРОДНЕ ГУМАНІТАРНЕ ПРАВО

Вибіркова компонента

СИЛАБУС

рівень вищої освіти	другий (магістерський)
галузь знань	22 «Охорона здоров'я»
спеціальність	222 «Медицина»
освітня кваліфікація	магістр медицини
форма навчання	денна
курс та семестр вивчення	<u>I курс, 2 семестр</u>
навчальної дисципліни	

Полтава – 2024 рік

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧІВ

Прізвище, ім'я, по батькові викладача (викладачів), науковий ступінь, учене звання	Каюн Вікторія Олександрівна, кандидат історичних наук Липій Євгенія Анатоліївна, кандидат юридичних наук
Профайл викладача (викладачів)	https://philosophy.pdmu.edu.ua/team
Контактний телефон	+380952038619 – Каюн Вікторія Олександрівна +380997927808 – Липій Євгенія Анатоліївна
E-mail:	yikakayun1975@gmail.com Каюн Вікторія Олександрівна komzuk.ea@ukr.net Липій Євгенія Анатоліївна
Сторінка кафедри на сайті університету	https://philosophy.pdmu.edu.ua/

ОСНОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Обсяг навчальної дисципліни

Кількість кредитів / годин - 3,0 кредитів ЄКТС/ 90 годин, із них:

Семінарські заняття (год.) – 30

Самостійна робота (год). – 60

Вид контролю – залік

Політика навчальної дисципліни

Курс «Міжнародне гуманітарне право» розроблений кафедрою філософії та суспільних наук, спираючись на положення нормативно-правової бази з регулювання освітньої діяльності університету та законодавства у сфері вищої освіти.

Політика дисципліни спрямована на засвоєння здобувачами вищої освіти фундаментальних знань, ключових понять і процесів із галузі міжнародного гуманітарного права; формування умінь і навичок усебічного аналізу та вивчення принципів і норм, які регулюють відносини між державами, міжнародними організаціями та іншими суб'єктами міжнародного права в сфері дотримання основного принципу невтручання у внутрішні справи держави та мирного вирішення міжнародних суперечок.

Вивчення навчальної дисципліни «Міжнародне гуманітарне право» відбувається відповідно до Положення про організацію освітнього процесу в ПДМУ (https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/0nrGNrEzksWWytpXV8j05INcg9wbyVjkYx9FrbEY.pdf).

Підготовка та участь у семінарських заняттях передбачає: вивчення теоретичного матеріалу; виконання завдань та опрацювання питань, запропонованих для самостійного вивчення, опрацювання рекомендованої основної та додаткової літератури, інтернет-ресурсів. Під час практичних занять створюється творчий простір для формування практичних умінь і навичок роботи в соціумі, зокрема, в колективі. На заняттях обов'язковим є дотримання правил роботи у групі, шанобливе ставлення до поглядів колег, налаштованість на дружню співпрацю та

взаємодопомогу, роботу в команді; вітаються прояви творчості, креативності та індивідуальний підхід. Відповідь здобувача освіти повинна демонструвати ознаки самостійності виконання поставлених завдань (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей), відсутність ознак повторюваності та плагіату, посилення наджерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей та інших вимог, визначених «Кодексом академічної доброчесності Полтавського державного медичного університету»

https://www.pdmu.edu.ua/storage/sections_nv/docs_links/w06zPTIU3h58RxfeqTTwy7bSS9MTlfSDrxtHezK6.pdf?_ga=2.49057135.857718258.1635096998-531967637.1630368802.

Присутність здобувачів вищої освіти на лекціях та семінарських заняттях є обов'язковою. У разі пропуску – відпрацювання відповідно до Положення про відпрацювання пропущених занять і незадовільних оцінок здобувачами вищої освіти в Полтавському державному медичному університеті

https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/d2v3WhcBOWnuedYRoBKRe7k1xnl4KtbB2r2NR2CG.pdf.

Користуватися мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями дозволяється лише під час інтерактивних занять та з дозволу викладача. При оцінюванні результатів навчання враховується активність роботи на заняттях, теоретична підготовка, виконання практичних завдань та завдань для самостійної роботи.

Організація викладання курсу може проходити за наказом ректора університету з використанням дистанційних технологій навчання відповідно до Положення про дистанційну форму навчання в Полтавському державному медичному університеті

https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/03JNND8Ilh5H8KhDdFbMIJPEIQnAzB7UNwxCvRGy.pdf. Ми позитивно реагуємо на опрацювання окремих питань курсу у формах неформальної (онлайн-курси на освітніх платформах EdEra, Prometheus, ВУМ та ін.) та інформальної освіти.

Здобувач вищої освіти повинен дотримуватися академічної етики; бути дисциплінованим і уважним. Наголошуємо на необхідності дотримуватись правил внутрішнього розпорядку для здобувачів освіти Полтавського державного медичного університету

https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/OaN2nwysLPFAUDRvuDPvFSpzM1j9E9CwQQkgr93b.pdf.

Після здійснення вибору дисципліни «Міжнародне гуманітарне право», вона стає обов'язковою для вивчення та включається до індивідуального навчального плану здобувача освіти.

Опис навчальної дисципліни (анотація)

Сучасний розвиток міжнародних відносин характеризується новими підходами до вирішення глобальних проблем у світі, а міжнародне співтовариство стає більш консолідованим у розв'язанні проблем і визначенні співпраці держав. Вивчення міжнародного гуманітарного права як особливої правової системи для здобувачів освіти має важливе значення, оскільки закладає підвалини розуміння історії та передумов виникнення збройних конфліктів як міжнародного, так і не міжнародного значення; правового статусу учасників бойових дій (комбатантів, не комбатантів, цивільного населення, найманців, шпигунів, військовополонених), їх захисту та притягнення до відповідальності.

Вивчення курсу має на меті формування у майбутніх фахівців вмінь та навичок, які необхідні для всеосяжного застосування норм міжнародного гуманітарного права в ситуації збройного конфлікту в Україні, здатність та готовність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері кризових ситуацій, охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, що сприятиме отриманню змістовних знань з дисципліни та набуттю практичних навичок відповідно до викликів сьогодення.

Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни(міждисциплінарні зв'язки)

Пререквізити визначаються інтегрованим характером навчальної дисципліни, що тісно пов'язана з низкою навчальних дисциплін («Філософія», «Історія України», «Правознавство» тощо), знання змісту яких є необхідним для розуміння та засвоєння основних аспектів ключових компетенцій.

Постреквізити: Специфіка вказаної дисципліни полягає в тому, що під час її вивчення здобувачі освіти набувають soft skills, необхідних під час опанування дисциплін професійного спрямування, оскільки вона дає розуміння правового механізму регулювання різних аспектів суспільних відносин.

Мета та завдання навчальної дисципліни:

Метою навчальної дисципліни є формування у здобувачів освіти сучасного цілісного уявлення про сукупність міжнародно-правових норм і принципів, що діють в період збройних конфліктів та забезпечують захист жертв війни, а також обмежують методи і засоби ведення війни.

Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- ознайомитись з історією становлення міжнародного гуманітарного права та його сучасний стан;
- визначити місце міжнародного гуманітарного права в системі міжнародного права і розглянути його норми в більш широкому концептуальному контексті;
- сприяти розвитку навичок аналізу джерел міжнародного гуманітарного права;

- акцентувати увагу на практику застосування норм міжнародного гуманітарного права;
- вивчити роль міжнародних організацій у розвитку та імплементації міжнародного гуманітарного права (Організації Об'єднаних Націй, Міжнародного Комітету Червоного Хреста та ін);
- сформувати розуміння про тенденції розвитку міжнародного гуманітарного права.

Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна (інтегральна, загальні, спеціальні, матриця компетентностей)
Дисципліна забезпечує набуття студентами *компетентностей*:

Інтегральна компетентність :

Інтегральна:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійній діяльності в галузі охорони здоров'я, або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень і/або здійснення інновацій і характеризується комплексністю та невизначеністю умов та вимог.

Загальні компетентності (ЗК):

- Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- Знання і розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
- Здатність приймати обґрунтовані рішення; працювати в команді; навички міжособистісної взаємодії.
- Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово; здатність спілкуватись іноземною мовою. Здатність використовувати міжнародні греко-латинські терміни, скорочення і кліше у фаховому усному й писемному мовленні.
- Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.

Результати навчання для дисципліни:

по завершенню вивчення навчальної дисципліни здобувачі освіти повинні

Знати:

- ✓ предмет міжнародного гуманітарного права, етапи його формування і тенденції розвитку;
- ✓ структуру і завдання міжнародного гуманітарного права;
- ✓ сутність принципів та основні джерела міжнародного гуманітарного права;
- ✓ нові проблеми міжнародного гуманітарного права, підходи до співвідношення міжнародного гуманітарного права з міжнародним правом;
- ✓ види та особливості сучасних збройних конфліктів, статус учасників збройних конфліктів, систему захисту жертв збройних конфліктів і громадських

об'єктів;

- ✓ практику міжнародних організацій, що діють у сфері міжнародного гуманітарного права;
- ✓ особливості застосування норм міжнародного гуманітарного права на міжнародному та національному рівнях.

Вміти:

- ✓ відтворювати зміст загальнотеоретичних категорій та основних положень міжнародного гуманітарного права;
- ✓ оперувати поняттями міжнародного гуманітарного права;
- ✓ використовувати набуті знання у практичній діяльності та при вивченні інших навчальних дисциплін;
- ✓ аналізувати юридичні факти та пов'язані ними правові відносини в ситуації збройного конфлікту;
- ✓ аналізувати принципи і норми міжнародного гуманітарного права та самостійно вирішувати питання, пов'язані з їх тлумаченням;
- ✓ оцінювати відповідність українського законодавства нормам міжнародного гуманітарного права;
- ✓ визначати перспективи розвитку міжнародно-правового регулювання відносин, пов'язаних зі збройними конфліктами; орієнтуватися в тенденціях розвитку міжнародного гуманітарного права на сучасному етапі;
- ✓ давати кваліфікацію ситуаціям, які пов'язані з застосуванням збройного насильства.

Тематичний план лекцій із зазначенням основних питань, що розглядаються на лекційному занятті – навчальною програмою не передбачено.

Тематичний план семінарських занять із зазначенням основних питань, що розглядаються на семінарському занятті

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	2	3
1.	Модуль 1. Міжнародне гуманітарне право. Вступ до міжнародного гуманітарного права. 1. Поняття та сутність міжнародного гуманітарного права. 2. Історія розвитку міжнародного гуманітарного права. 3. Міжнародне гуманітарне право в системі міжнародного права. 4. Сутність і принципи міжнародного гуманітарного права. 5. Джерела міжнародного гуманітарного права. 6. Система міжнародного гуманітарного права. 7. Імплементация міжнародного гуманітарного права.	2
2.	Гуманітарні організації, що надають допомогу в період збройного конфлікту та під час надзвичайних ситуацій. 1. Зміст і мета гуманітарної допомоги. Функції гуманітарних організацій.	2

	2. Кластерний підхід з надання гуманітарної допомоги. 3. Гуманітарна діяльність в Україні. 4. Міжнародний Рух Червоного Хреста та Червоного Півмісяця, його складові і принципи діяльності. 5. Міжнародний комітет Червоного Хреста: правовий статус, діяльність під час збройних конфліктів та у мирний час. 6. Діяльність Товариства Червоного Хреста України.	
3.	Сфера застосування міжнародного гуманітарного права. 1. Актуальність та визначення терміну «збройний конфлікт» 2. Відмінність від міжнародними та неміжнародними збройними конфліктами. 3. Міжнародні збройні конфлікти. 4. Воєнна окупація. 5. Неміжнародні збройні конфлікти. 6. Збройні конфлікти з іноземним втручанням. 7. Сфера застосування міжнародного гуманітарного права у часі. 8. Сфера застосування міжнародного гуманітарного права у просторі.	4
4.	Правовий статус учасників збройних конфліктів. 1. Учасники збройних конфліктів. 2. Правовий статус комбатантів, їх категорії. 3. Правовий статус «найманців». Відмежування найманців від комбатантів та добровольців. 4. Міжнародно-правова відповідальність держав за використання найманців. 5. Правовий статус добровольців, їх відмежування від інших учасників. 6. Правовий статус розвідників, парламентарів, іноземних військових радників, спеціалістів. 7. Правовий статус некомбатантів. 8. Незаконні учасники збройних конфліктів.	4

5.	Правове регулювання ведення бойових дій. 1. Захист цивільного населення. 2. Захист цивільних об'єктів, а також окремих місцевостей та установ. 3. Пропорційність, запобіжні заходи та презумпції під час ведення бойових дій. 4. Методи ведення війни. 5. Засоби ведення війни. 6. Евакуація як запобіжний захід відповідно до міжнародного гуманітарного права та законодавства України. 7. Заборонені методи і засоби ведення військових дій.	4
6.	Поранені, хворі та медична місія. 1. Поранені, хворі та особи, які зазнали корабельної аварії. 2. Медичний та духовний персонал. 3. Медичні формування та санітарно-транспортні засоби. 4. Госпітальні, безпечні та нейтралізовані зони. 5. Відмінні емблеми. 6. Зниклі безвісті та загиблі.	2
7.	Правовий статус військовополонених: норми міжнародного гуманітарного права та їх імплементація в Україні. 1. Військовополонені: правовий статус і джерела, що його визначають. 2. Система органів державної влади України щодо поводження з військовополоненими. 3. Основні стандарти щодо тримання військовополонених. 4. Місця тримання військовополонених та умови розміщення в них. 5. Кримінальна та дисциплінарна відповідальність військовополонених. 6. Звільнення та репатріація військовополонених. 7. Забезпечення Державної кримінально-виконавчої служби України процесу обміну військовополонених.	4
8.	Цивільні особи на території, що знаходяться під контролем сил супротивника. 1. Загальний захист цивільних осіб, що знаходяться під владою супротивника. 2. Громадяни держави противника на території сторони, що воює. 3. Мешканці окупованих територій. 4. Гуманітарна допомога.	2

9.	Відповідальність за злочини і правопорушення у сфері міжнародного гуманітарного права. 1. Міжнародні акти про кримінальну відповідальність фізичних осіб за військові злочини та злочини проти людства. 2. Поняття «військовий злочин», «злочин проти людства», «геноцид». 3. Правила видачі осіб, які вчинили злочини у сфері міжнародного гуманітарного права. 4. Міжнародні трибунали ad hoc. 5. Відповідальність за злочини у сфері міжнародного гуманітарного права в національному праві.	2
10.	Міжнародно-правові засоби захисту прав людини у сфері міжнародного гуманітарного права. 1. Міжнародно-правові процедури захисту прав людини. 2. Розгляд доповідей держав про виконання взятих зобов'язань по захисту прав людини. 3. Розгляд звернень про порушення прав окремих осіб та груп осіб. 4. Правила розгляду індивідуальних скарг у Європейському Суді з прав людини. 5. Розслідування випадків, що стосуються порушення прав людини. 6. Діяльність Верховних комісарів ООН з прав людини та із справ біженців.	4
	Разом	30

Самостійна робота

№п/п	Тема	Кількість годин
1	Підготовка до семінарських занять	20
2.	Опрацювання тем, що не входять до плану аудиторних занять (перелік із зазначенням основних питань, що повинні бути вивчені):	40
2.1.	Вступ до міжнародного гуманітарного права. Комплекс норм про захист жертв війни, що складають «Право Женеви». Комплекс норм про обмеження засобів і методів ведення війни, що складають «Право Гааги».	4
2.2.	Гуманітарні організації, що надають допомогу в період збройного конфлікту та під час надзвичайних ситуацій. Принципи Міжнародного Комітету Червоного Хреста.	4
2.3.	Сфера застосування міжнародного гуманітарного права. Правові наслідки початку війни і початку воєнних дій. Перемир'я. Правові наслідки закінчення воєнних дій.	4
2.4.	Правовий статус учасників збройних конфліктів.	4

	Правовий статус «дітей-солдат». Правовий статус військових журналістів.	
2.5.	Правове регулювання ведення бойових дій. Заборона або обмеження застосування зброї масового ураження. Розмежування понять «віроломство» та «військова хитрість».	4
2.6.	Поранені, хворі та медична місія. Правовий режим медичних формувань і закладів, санітарного транспорту.	4
2.7.	Правовий статус військовополонених: норми міжнародного гуманітарного права та їх імплементація в Україні. Кримінальні та дисциплінарні покарання військовополонених. Створення і компетенція Міжнародного кримінального суду.	4
2.8.	Цивільні особи на території, що знаходяться під контролем сил супротивника. Заборона ворожого впливу на природне середовище в МГП.	4
2.9.	Відповідальність за злочини і правопорушення у сфері міжнародного гуманітарного права. Відповідальність держав за порушення норм МГП. Відповідальність індивідів за порушення норм МГП.	4
2.10	Міжнародно-правові засоби захисту прав людини у сфері міжнародного гуманітарного права. Правила розгляду індивідуальних скарг у Європейському Суді з прав людини.	4
	Разом	60

Індивідуальні завдання: підготовка проєктів, фіксованих виступів, доповідей та виступів на засіданнях круглого столу, конференціях, публікація тез і статей. Рекомендації щодо виконання завдань та критерії оцінювання надаються викладачем під час занять. Враховуючи академічні свободи, теми обираються самостійно, корелюються з тематикою занять і узгоджуються з викладачем.

Нагадуємо: Ваші роботи підлягатимуть перевірці на відсутність плагіату відповідно до Положення про академічну доброчесність здобувачів освіти та співробітників Полтавського державного медичного університету https://www.pdmu.edu.ua/storage/n_process_vimo/docs_links/88o0ZHjaf3yP9IvQe51EoRkqhgN3UWIob7oh41np.pdf :

Перелік теоретичних питань для самоконтролю:

1. Поняття та сутність міжнародного гуманітарного права.
2. Історія розвитку міжнародного гуманітарного права.
3. Міжнародне гуманітарне право в системі міжнародного права.
4. Сутність і принципи міжнародного гуманітарного права.
5. Джерела міжнародного гуманітарного права.
6. Система міжнародного гуманітарного права.
7. Імплементація міжнародного гуманітарного права.

8. Зміст і мета гуманітарної допомоги.
9. Функції гуманітарних організацій.
10. Кластерний підхід з надання гуманітарної допомоги.
11. Гуманітарна діяльність в Україні.
12. Міжнародний Рух Червоного Хреста та Червоного Півмісяця, його складові і принципи діяльності.
13. Міжнародний комітет Червоного Хреста: правовий статус, діяльність під час збройних конфліктів та у мирний час.
14. Діяльність Товариства Червоного Хреста України.
15. Актуальність та визначення терміну «збройний конфлікт»
16. Відмінність від міжнародними та неміжнародними збройними конфліктами.
17. Міжнародні збройні конфлікти.
18. Воєнна окупація.
19. Неміжнародні збройні конфлікти.
20. Збройні конфлікти з іноземним втручанням.
21. Сфера застосування міжнародного гуманітарного права у часі.
22. Сфера застосування міжнародного гуманітарного права у просторі.
23. Учасники збройних конфліктів.
24. Правовий статус комбатантів, їх категорії.
25. Правовий статус «найманців».
26. Відмежування найманців від комбатантів та добровольців.
27. Міжнародно-правова відповідальність держав за використання найманців.
28. Правовий статус добровольців, їх відмежування від інших учасників.
29. Правовий статус розвідників, парламентарів, іноземних військових радників, спеціалістів.
30. Правовий статус некомбатантів.
31. Незаконні учасники збройних конфліктів.
32. Захист цивільного населення.
33. Захист цивільних об'єктів, а також окремих місцевостей та установ.
34. Пропорційність, запобіжні заходи та презумпції під час ведення бойових дій.
35. Методи ведення війни.
36. Засоби ведення війни.
37. Евакуація як запобіжний захід відповідно до міжнародного гуманітарного права та законодавства України.
38. Заборонені методи і засоби ведення військових дій.
39. Поранені, хворі та особи, які зазнали корабельної аварії.
40. Медичний та духовний персонал.
41. Медичні формування та санітарно-транспортні засоби.
42. Госпітальні, безпечні та нейтралізовані зони.
43. Відмінні емблеми.
44. Зниклі безвісті та загиблі.
45. Військовополонені: правовий статус і джерела, що його визначають.
46. Система органів державної влади України щодо поводження з військовополоненими.
47. Основні стандарти щодо тримання військовополонених.
48. Місця тримання військовополонених та умови розміщення в них.
49. Кримінальна та дисциплінарна відповідальність військовополонених.

50. Звільнення та репатріація військовополонених.
51. Забезпечення Державної кримінально-виконавчої служби України процесу обміну військовополонених.
52. Загальний захист цивільних осіб, що знаходяться під владою супротивника.
53. Громадяни держави противника на території сторони, що воює.
54. Мешканці окупованих територій.
55. Гуманітарна допомога.
56. Міжнародні акти про кримінальну відповідальність фізичних осіб за військові злочини та злочини проти людства.
57. Поняття «військовий злочин», «злочин проти людства», «геноцид».
58. Правила видачі осіб, які вчинили злочини у сфері міжнародного гуманітарного права.
59. Міжнародні трибунали ad hoc.
60. Відповідальність за злочини у сфері міжнародного гуманітарного права в національному праві.
61. Міжнародно-правові процедури захисту прав людини.
62. Розгляд доповідей держав про виконання взятих зобов'язань по захисту прав людини.
63. Розгляд звернень про порушення прав окремих осіб та груп осіб.
64. Правила розгляду індивідуальних скарг у Європейському Суді з прав людини.
65. Розслідування випадків, що стосуються порушення прав людини.
66. Діяльність Верховних комісарів ООН з прав людини та із справ біженців.

Форма підсумкового контролю успішності навчання

Підсумковий контроль успішності навчання – залік.

Ця форма контролю полягає в оцінці засвоєння здобувачем освіти навчального матеріалу виключно на підставі результатів виконання ним певних видів робіт на семінарських заняттях та самостійної роботи і виставляється на останньому семінарському занятті.

Система поточного та підсумкового контролю

Оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти здійснюється відповідно до Положення про організацію та методику проведення оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в Полтавському державному медичному університеті https://www.pdmu.edu.ua/storage/departments/npr/docs_links/6Tdcp23hyEkS7hqbJXdxYJVvURg4ZBljhCLVpOoU.pdf

Стандартизовані узагальнені критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти

За 4-бальною шкалою	Оцінка в ЕКТС	Критерії оцінювання
---------------------	---------------	---------------------

5 (відмінно)	A	Здобувач освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили, володіє не менш ніж 90% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
4 (добре)	B	Здобувач освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартизованих ситуаціях, самостійно виправляє помилки, кількість яких незначна, володіє не менш ніж 85% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
	C	Здобувач освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом науково-педагогічного працівника, в цілому самостійно застосовувати її на практиці, контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок, володіє не менш ніж 75% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
3 (задовільно)	D	Здобувач освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень з допомогою науково-педагогічного працівника може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих, володіє не менш ніж 65% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
	E	Здобувач освіти володіє навчальним матеріалом на рівні вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні. володіє не менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
2 (незадовільно)	FX	Здобувач освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину матеріалу, володіє менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
	F	Здобувач освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, володіє менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.

Результат навчання оцінюється за двобальною шкалою (зараховано/не зараховано) та багатобальною шкалою. Середня оцінка за поточну діяльність конвертується у бали за 200- бальною шкалою, відповідно до таблиці. Максимальна кількість балів, яку може отримати здобувач освіти з дисципліни – 200. Мінімальна кількість балів, яку повинен набрати здобувач вищої освіти –122.

Уніфікована таблиця відповідності балів за поточну успішність, балам за ПМК, екзамен, та традиційній чотирьохбальній оцінці.

ПММ, складен, на практичних і теоретичних оцінках.			
Середній бал за поточну успішність (А)	Бали за модуль (А * 24 + А * 16)	Категорія ЄКТС	За 4-бальною шкалою
2	80	F FX	не зараховано
2,1	84		
2,15	86		
2,2	88		
2,25	90		
2,3	92		
2,35	94		
2,4	96		
2,45	98		
2,5	100		
2,55	102		
2,6	104		
2,65	106		
2,7	108		
2,75	110		
2,8	112		
2,85	114		
2,9	116		
2,95	118		
3	122	E	зараховано
3,05	123		
3,1	124		
3,15	126		
3,2	128	D	
3,25	130		
3,3	132		
3,35	134		
3,4	136		
3,45	138		
3,5	140	C	зараховано
3,55	142		
3,6	144		
3,65	146		
3,7	148		
3,75	150		
3,8	152		
3,85	154		
3,9	156		
3,95	158		
4	160	B	
4,05	162		
4,1	164		
4,15	166		
4,2	168		
4,25	170		
4,3	172		
4,35	174		

4,4	176		
4,45	178		
4,5	180	А	зараховано
4,55	182		
4,6	184		
4,65	186		
4,7	188		
4,75	190		
4,8	192		
4,85	194	А	зараховано
4,9	196		
4,95	198		
5	200		

Методи навчання

Процес активізації навчання вимагає певної спільної діяльності викладача і здобувача освіти, застосування різноманітних засобів, форм, системи дій, прийомів, спрямованих на розв'язання освітніх завдань.

У процесі викладання навчальної дисципліни для активізації навчально-пізнавальної діяльності здобувачів освіти передбачене застосування як активних, так і інтерактивних методів і навчальних технологій, серед яких: робота в малих групах, проблемно-пошуковий метод, кейс-метод, мікрофон, круглий стіл, ситуаційний аналіз, презентації, ознайомлювальні ігри, дебати, дискусії, студентські проєкти, веб-квест технологія.

Методи контролю

Методами контролю є поточний контроль (діагностика якості засвоєння матеріалу здобувачами освіти з окремих тем), само- і взаємоконтроль, оцінка звіту з виконання самостійної роботи за темами, підсумковий контроль.

Завданнями поточного контролю є перевірка рівня підготовки здобувачів освіти до сприйняття та обговорення теоретичного матеріалу з курсу, до виконання практичної роботи, заохочення навчальної активності здобувачів освіти. Основною метою поточного контролю є забезпечення зворотного зв'язку між викладачем та здобувачем освіти у процесі навчання, забезпечення управління навчальною мотивацією здобувачів освіти.

Поточний контроль проводиться викладачем на семінарських заняттях у формі усного опитування, письмового експрес-контролю, тестового контролю, зарахування результатів семінарських занять, виконання проєктів, рефератів тощо.

Оцінка звіту з виконання самостійної практичної роботи за темами занять, що відбиває ступінь засвоєння здобувачем освіти навичок організації практичної роботи з курсу.

Методичне забезпечення

1. Робоча навчальна програма.
2. Силабус.
3. Список підручників, навчальних і навчально-методичних посібників та іншої навчальної літератури, рекомендованої при вивченні дисципліни на поточний навчальний рік.
4. Матеріали для контролю знань, умінь, навичок здобувачів освіти, поточного контролю:
 - а) контрольні питання;
 - б) тестові завдання;
 - в) ситуаційні задачі;
 - г) ділові ігри;
 - д) кросворди;
 - е) творчі завдання;
 - ж) теми рефератів, фіксованих виступів, доповідей;
 - з) теми індивідуальних проєктів, науково-дослідних робіт.

5. Електронні версії мультимедійних презентацій лекцій.
6. Електронні аналоги друкованих видань та інтернет-ресурсів.

Рекомендовані джерела інформації:

Нормативно-правові акти

1. Кримінальний кодекс України : Кодекс України від 5 січня 2001 року № 2341-III : станом на 28 квітня 2023 р. *Офіційний сайт Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>
2. Кримінально-виконавчий кодекс України від 11 липня 2003 року № 1129-IV, зі змінами. *Офіційний сайт Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1129-15#Text>
3. IV Конвенція про закони і звичаї війни на суходолі та додаток до неї: Положення про закони і звичаї війни на суходолі від 18 жовтня 1907 року.
4. Report on the Treatment of Prisoners of War and Persons Hors de Combat in the Context of the Armed Attack by the Russian Federation against Ukraine. 24 February 2022 to 23 February 2023. URL: <https://www.ohchr.org/sites/default/files/documents/countries/ukraine/2023/23-03-24-Ukraine- thematic-report-POWs-ENG.pdf>
5. Гаазька конвенція про закони і звичаї війни на суходолі (Конвенція IV) та додаток до неї : Положення про закони і звичаї війни на суходолі. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_222#Text
6. Конвенція про захист культурних цінностей 1954 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_157#Text
7. Конвенція про захист цивільного населення під час війни 1949 року (IV Женевська конвенція 1949 року). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_154#Text
8. Конвенція про поводження з військовополоненими 1949 року (III Женевська конвенція 1949 року). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_153#Text
9. Конвенція про поводження з військовополоненими від 12 серпня 1949 року. *Офіційний сайт Верховної Ради України*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_153#Text
10. Конвенція про поліпшення долі поранених і хворих у діючих арміях 1949 року (I Женевська конвенція 1949 року). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_151#Text
11. Конвенція про поліпшення долі поранених, хворих та осіб, які зазнали корабельної аварії, із складу збройних сил на морі 1949 року (II Женевська конвенція 1949 року). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_152#Text
12. Додатковий протокол до Женевських конвенцій 1949 року, що стосується захисту жертв міжнародних збройних конфліктів (Протокол I), 1977 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_199#Text
13. Додатковий протокол до Женевських конвенцій 1949 року, що стосується захисту жертв збройних конфліктів не міжнародного характеру (Протокол II) 1977 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_200#Text

14. Додатковий протокол до Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 року, що стосується прийняття додаткової відмітної емблеми (Протокол III) 1977 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_g74#Tex
15. Порядок забезпечення речовим майном військовополонених, які тримаються в таборах для тримання військовополонених, дільницях для тримання військовополонених : Наказ Міністерства юстиції України від 30 квітня 2022 року № 1709/5. *Офіційний сайт Верховної Ради України.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0481-22#Text>
16. Порядок здійснення заходів щодо поводження з військовополоненими в особливий період : Постанова Кабінету Міністрів України від 17 червня 2022 р. № 721. *Офіційний сайт Верховної Ради України.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/721-2022-п#Text>
17. Порядок здійснення передачі військовополонених ворогів державі-агресору та звільнення оборонців України, які перебувають у полоні держави-агресора : Постанова Кабінету Міністрів України № 441 України від 12 квітня 2022 року.
18. Порядок проведення евакуації у разі загрози виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій : Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 30 жовтня 2013 р. № 841. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/841-2013-п#Text>
19. Порядок проведення обов'язкової евакуації окремих категорій населення в разі введення правового режиму воєнного стану : Затверджено постановою КМ України від 7 листопада 2018 р. № 934. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/934-2018-п#Text>
20. Порядок тримання військовополонених : Постанова Кабінету Міністрів України від 5 квітня 2022 року № 413. *Офіційний сайт Верховної Ради України.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/413-2022-п#Text>
21. Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України : Закон України від 15 квітня 2014 р. № 1207- VII зі змінами. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1207-18#Text>
22. Про затвердження Інструкції про порядок виконання норм міжнародного гуманітарного права у Збройних Силах України. Міністерство оборони України. Наказ від 23 березня 2017 року № 164.
23. Про затвердження Порядку здійснення заходів щодо поводження з військовополоненими в особливий період : Постанова Кабінету Міністрів України від 17 червня 2022 р. № 721. *Офіційний сайт Верховної Ради України.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/721-2022-п#Text>
24. Про затвердження Порядку маркування в особливий період будівель та споруд, транспортних засобів, які підпадають під дію норм міжнародного гуманітарного права, відповідними розпізнавальними знаками (емблемами). Постанова Кабінету Міністрів України від 21 жовтня 2022 року № 1199.
25. Про затвердження Порядку тримання військовополонених : Постанова Кабінету Міністрів України від 5 квітня 2022 року № 413 : станом на 7 лютого 2023 р.

Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/413-2022-п#Text>

26. Про попереднє ув'язнення : Закон України від 30 червня 1993 року № 3352-XII, зі змінами. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3352-12#Text>

27. Про правовий режим воєнного стану : Закон України від 12 травня 2015 року № 389-VIII. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>

28. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 11 березня 2021 року «Про Стратегію деокупації та реінтеграції тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим та міста Севастополя». Указ Президента України від 24 березня 2021 року № 117/2021.

29. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 15 жовтня 2021 року «Про Стратегію інформаційної безпеки». Указ Президента України від 28 грудня 2021 року № 685/2021.

30. Про символіку Червоного Хреста, Червоного Півмісяця, Червоного Кристала в Україні. Закон України від 08 липня 1999 року № 862-XIV.

31. Про Товариство Червоного Хреста України. Закон України від 28 листопада 2002 року № 330-IV.

32. Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини : Закон України від 23 грудня 1997 року № 776/97-ВР : станом на 31 березня 2023 р. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/776/97-вр#Text>

33. Римський статут Міжнародного кримінального суду : Статут від 17 липня 1998 року. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_588#Text

34. Тимчасовий порядок тримання осіб, засуджених до обмеження волі, у виправних колоніях Державної кримінально-виконавчої служби України: Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 19 березня 2022 р. № 320. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/320-2022-п#n9>

Основна література

1. Грушко М. В. Міжнародне гуманітарне право : навчально-методичний посібник / за ред. завідувача кафедри міжнародного та європейського права, професора О. В. Бігняка. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2022. 136 с URL : <http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/>

2. Короткий Т. Міжнародне гуманітарне право [Відео]. URL: УГСПЛ 2022 / «Що таке МГП» <https://www.youtube.com/watch?v=z3L1FQJTwBc> ; «Як, де і коли діє МГП» <https://www.youtube.com/watch?v=M-O-vydlA18> ; «Принципи МГП» <https://cutt.ly/KLIIsIDQ>

3. Мельцер Н. Міжнародне гуманітарне право. Загальний курс. МКЧХ, 2021. <http://ua.icrc.org/2021/05/31/ihl-comprehensive-intro/>

4. Міжнародне гуманітарне право : посібник для працівників Держ. кримінал.-викон. служби України / Т. Короткий, А. Галай, М. Єлігулашвілі, І. Заворотько, М. Пашковський, В. Пузирний, Н. Хендель ; за заг. ред. віцепрезидента УАМП Т. Короткого ; Пенітенціарна академія України; УГСПЛ. – Київ; Одеса : Фенікс, 2023. – 236 с.
5. Міжнародне гуманітарне право. Посібник для юриста / [М. М. Гнатовський, Т. Р. Короткий, А. О. Кориневич, В. М. Лисик, О. Р. Поєдинок, Н. В. Хендель] ; за ред. Т. Р. Короткого ; Укр. гельсінська спілка з прав людини. Київ-Одеса : Фенікс, 2016–2017. 145 с. URL: <https://helsinki.org.ua/wp-content/uploads/2018/03/MHP-final.pdf>

Допоміжна література

1. АБВ. Збройний конфлікт в термінах/ Дуцик Д., Черниш В., Вороніна В., Рюче Н., Мороз І., Паперняк О., Калупаха І. Київ : Міністерство з питань тимчасово окупованих територій та внутрішньо переміщених осіб, 2019. 90 с. URL: <https://mtot.gov.ua/files/uploads/8b5c1540-a1ae-11e9-9b89-731f32e113d5.pdf>
2. Герасимчук М.В. Еволюція норм міжнародного гуманітарного права щодо захисту цивільного населення. URL: https://minjust.gov.ua/m/str_34096
3. Годжек Я. С. Діяльність міжнародних неурядових організацій щодо забезпечення статусу військовополонених. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. № 12. С. 496–499.
4. Городиський І. Досвід Компенсаційної комісії ООН та висновки для відшкодування Україні. *Центр Дністрянського*. URL: <https://dc.org.ua/news/dosvid-kompensaciyanoi-komisiyi-oon-ta-vysnovky-dlya-vidshkoduvannya-ukrayini>
5. Громовенко К. В. Міжнародно-правове регулювання збройних конфліктів : навчально-методичний посібник / К. В. Громовенко, М. В. Грушко, К. В. Мануїлова. – Одеса : Видавництво «Юридика», 2023. – 132 с. – (Серія «Навчально-методичні посібники»).
6. Доповідь Незалежної міжнародної комісії з розслідування порушень в Україні. ООН, 2023. 20 с. URL: https://www.ohchr.org/sites/default/files/documents/hrbodies/hrcouncil/coiukraine/A_HRC_52_62_UA.pdf
7. Др'оміна Н. В. Юрисдикція міжнародних кримінальних судів і трибуналів : монографія. Одеса : Фенікс, 2006. 223 с.
8. Елементи злочинів Міжнародного кримінального суду. URL: http://www.un.org/ru/documents/rules/icc_elements.pdf
9. Заборонені методи та засоби ведення воєнних дій. URL: <https://www.facebook.com/Ugspl/videos/552277889925319>
10. Збірник основних джерел міжнародного гуманітарного права, що застосовуються у міжнародному збройному конфлікті, спровокованому збройною агресією російської федерації : для юристів системи Міністерства оборони України / уклад.: І. Заворотько, Т. Короткий. Київ; Одеса : Фенікс, 2023. 556 с.

11. Збірник прецедентів, що стосуються МГП (онлайн-база даних) – <https://www.icrc.org/casebook/>
12. Збірник прецедентів, що стосуються МГП (у PDF-форматі та паперова версія) – <https://www.icrc.org/eng/resources/documents/publication/p0739.htm>
13. Звичаєві норми міжнародного гуманітарного права / передм.: Т. Р. Короткий, Є. В. Лук'янченко ; вступ. стаття М. М. Гнатовський. Одеса : Фенікс, 2017. 40 с. URL: http://fsfr.org/wp-content/uploads/2017/06/Zvich_Normi.pdf
14. Інформаційний бюлетень МКЧХ з питань права та політики (ICRC Law and Policy Newsletter) – <https://www.icrc.org/en/law-and-policy-newsletters>
15. Каплій О. В. Конституційно-правовий статус військових капеланів в Україні. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2022. № 3. С. 30–35. – URL: DOI: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2022.03.5> ; <https://orcid.org/0000-0002-3737-4781>; <http://journal-app.uzhnu.edu.ua/article/view/264462>.
16. Каплій О.В. Правове забезпечення діяльності військових капеланів в умовах воєнного стану. Могиланські читання – 2022 : *Досвід та тенденції розвитку суспільства в Україні : глобальний, національний та регіональний аспекти* : XXV Всеукр. наук.-практ. конф. : тези доп. Право, Миколаїв, 7–11 листоп. 2022 р. / ЧНУ ім. Петра Могили. – Миколаїв : Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2021. – С. 22–25.
17. Кіккас М. Документування воєнних злочинів. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=qe07BmXXOTQ>.
18. Коваль Д. О., Авраменко Р. А. Воєнні злочини. Особливості розслідування міжнародних злочинів, скоєних в контексті збройного конфлікту на Донбасі. Київ : ГО Truth Hounds ; Одеса : Фенікс, 2019. 36 с.
19. Коваль Д.О. Міжнародне гуманітарне право в контексті міжнародного права прав людини. Наукові записки НаУКМА. 2016. Том 181. Юридичні науки. С. 144–146.
20. Коваль Д.О., Авраменко Р.А. Воєнні злочини. Особливості розслідування міжнародних злочинів, скоєних в контексті збройного конфлікту на Донбасі / Д.О. Коваль, Р.А. Авраменко. Київ : ГО Truth Hounds; Одеса : Фенікс, 2019. 36 с. URL: <https://truthhounds.org/wpcontent/uploads/2019/12/%D0%92%D0%BE%D1%94%D0%BD%D0%BD%D1%6-%D0%B7%D0%BB%D0%BE%D1%87%D0%B8%D0%BD%D0%B8-Truth-Hounds.pdf>
21. Колотуха І. О. Міжнародно-правові особливості кваліфікації збройних конфліктів: навчально-методичний посібник. Ужгород: ДВНЗ "УжНУ", 2021 р. 125 с.
22. Кориневич А., Короткий Т. Перехідне правосуддя для України: Per aspera ad astra / А. Кориневич, Т. Короткий // *Право України : юридич- ний журнал*. – 2020. – 12. – С. 129-149.
23. Кориневич А., Короткий Т. Спеціальний трибунал щодо злочину агресії проти України: Realpolitik проти невідворотності покарання за злочин агресії. *Український часопис міжнародного права*. 2022. № 2. С. 33–42. URL: <https://doi.org/DOI:10.36952/uail.2022.2.33-42>

24. Лисик В. М. Держави-покровительки та їх роль в імплементації міжнародного гуманітарного права. *Часопис Київського університету права*. 2010. № 2. С. 303–306. URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/handle/123456789/23555>
25. Міжнародний журнал Червоного Хреста – <https://www.icrc.org/eng/resources/international-review/index.jsp>
26. Нільс Мельцер. Міжнародне гуманітарне право: загальний курс.. Підручник – Київ: Делегація МКЧХ в Україні 2020. 396 с. URL : <https://blogs.icrc.org/ua/wp-content/uploads/sites/98/2021/05/Nils-Melzer-Comprehensive-introduction-to-IHL-UKR.pdf>
27. Посібник зі збору доказів для Міжнародного кримінального суду / Міністерство з питань тимчасово окупованих територій та внутрішньо переміщених осіб України. Київ, 2019. 43 с.
28. Правила процедури і доказування Міжнародного кримінального суду. URL: www.un.org/ru/documents/rules/icc_rules.pdf
29. Сара Макінтош. Посібник для груп потерпілих від масових злочинів. URL: https://www.ushmm.org/m/pdfs/Ukrainian_Language_Pursuing_Justice_Handbook.pdf
30. Сенаторова О.В. Права людини і збройні конфлікти : навч. пос. Київ : Видавництво «ФОРМ» Голембовська О.О., 2018. 208 с.
31. Стандарти розслідування воєнних злочинів. Загальна частина. URL: <https://justgroup.com.ua/wp-content/uploads/2023/05/standart-rozsliduvannya-zagalna-chastyna.pdf>
32. Стратегічний план щодо реалізації повноважень органів прокуратури у сфері кримінального переслідування за вчинення міжнародних злочинів на 2023–2025 роки, затверджений Генеральним прокурором 15.09.2023. URL: <https://www.gp.gov.ua/ua/posts/strategicnii-plan-shhodo-realizaciyi-povnovazen-organiv-prokuraturi-u-sferi-kriminalnogo-peresliduvannya-za-vcinennya-miznarodnix-zlociniv-na-2023-2025-roki>
33. Теорія та практика міжнародного кримінального права / Н. А. Зелінська та ін.; ред. Н. А. Зелінська. Одеса : Фенікс, 2017. 581 с.

Інформаційні ресурси

- Офіційний сайт Amnesty International – <http://www.amnesty.ch>.
- Офіційний сайт Human Rights Watch – <http://www.hrw.org>.
- Офіційний сайт Medecins sans Frontieres – <http://www.paris.msf.org>.
- Офіційний сайт досліджень з МГП – <http://www.ihl.ihlresearch.org>
- Офіційний сайт Комісії міжнародного права – <http://www.un.org/law/ilc>.
- Офіційний сайт Міжнародного руху Червоного Хреста і Червоного Півмісяця – <http://www.redcross.int>.
- Офіційний сайт Міжнародного суду ООН – <http://www.icj-cij.org>.
- Офіційний сайт Міжнародного кримінального суду – <http://www.icc.int> Офіційний сайт Міжнародної гуманітарної комісії зі встановлення фактів – <http://www.ihffc.org>.

Офіційний сайт Міжнародної Федерації співтовариств Червоного Хреста і Червоного Півмісяця – <http://www.ifrc.org>.

Офіційний сайт Міжнародного Комітету Червоного Хреста – <http://www.icrc.org>

Офіційний сайт ООН – <http://www.un.org>.

Офіційний сайт Управління Верховного комісара з прав людини ООН – <http://www.unhchr.ch>.

База даних щодо національної імплементації МГП – <https://www.icrc.org/ihl-nat>

Офіційний сайт конкурсу Ж. Пікте – <http://www.concourspectet.org>

Офіційний сайт Міжнародного кримінального суду – <http://www.icc.int>

Офіційний сайт Міжнародного руху Червоного Хреста і Червоного Півмісяця – <http://www.redcross.int>

Офіційний сайт МКЧХ – <http://www.icrc.org> Офіційний сайт ООН – <http://www.un.org>

Розробник :

к.і.н., старший викладач Каюн В.О.